

ปล่อยเต่าเพื่อสะเดาะเคราะห์

“ได้บุญ หรือ ได้บาป”

สุวรรณดี ขวัญเมือง สุชาติ ไกรสุรสิทธิ์
ณัฐชพงศ์ เพชรฤทธิ์ และวิฑารณ์ เจียมตน
ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสตูล

Suwandee_k@hotmail.com

คนไทยเรานั้นมีความเชื่อถือเรื่องโชคลาง ความฝัน และบาปกรรม กันมานานแล้ว และเชื่อกันว่าเมื่อเรามีความทุกข์ หรือมีเรื่องเดือดร้อนต่างๆ ก็เป็นผลมาจากเคราะห์กรรมที่ได้เคยกระทำกันมาตั้งแต่อดีตชาติ หรือในชาตินี้ก็แล้วแต่ วิธีหนึ่งที่จะช่วยบรรเทาสิ่งเลวร้ายต่างๆ ให้ทุเลาเบาบางลงไปได้บ้าง ก็คือการไปทำบุญ เข้าวัด เข้าวา บวชเณร บวชพระ บวชชี หรือการไปหาหมอเพื่อสะเดาะเคราะห์ สำหรับการสะเดาะเคราะห์นั้น มีมากมายหลายวิธีที่แต่ละคนได้กระทำกัน ตามที่หมอได้แนะนำ หรืออะไรก็ได้แล้วแต่ เช่น การได้ชีวิตสัตว์ใหญ่ เช่น โค กระบือ การปล่อยนก ปล่อยปลา ปล่อยเต่า ฯลฯ ซึ่งตามความเชื่อการปล่อยสัตว์ชนิดต่างๆ นั้น ถือเป็นการปล่อยเคราะห์ จะเป็นกุศลใหญ่เพราะตั้งใจให้ทานชีวิตสัตว์ การสะเดาะเคราะห์โดยการปล่อยสัตว์แต่ละชนิดนั้นมีความหมายแตกต่างกันไป ซึ่งผู้เขียนได้ค้นหามาเพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบ เพื่อวันข้างหน้ามีความทุกข์ และอยากจะปล่อยสัตว์เพื่อเป็นสิริมงคล

ปล่อยเต่า หมายถึง ช่วยให้อายุยืนยาว หากเจ็บป่วยอยู่จะช่วยให้อาการเจ็บป่วยบรรเทาเบาบางลงให้คนในครอบครัวมีอายุยืน ห่างจากอาการป่วยโดยเร็ว

ปล่อยปลาไหล หมายถึง ช่วยให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข การเงิน การงาน การเรียนจะราบรื่น การเจรจาธุรกิจการค้าล่องตัว ลื่นไหลเหมือนปลาไหล ปัญหาที่ประสบอยู่ก็สามารถแก้ได้โดยง่าย

ปล่อยปลาหมอ หมายถึง ช่วยให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข สุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง ป้องกันโรคร้ายไข้เจ็บที่กำลังจะมาเยือน ป้องกันเหตุร้ายเกี่ยวกับสุขภาพ โรคร้ายบรรเทาเบาบางลง

ปล่อยปลานู๋ หมายถึง ช่วยให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข และเพื่อทดแทนผู้มีพระคุณ เพื่อให้ผู้มีพระคุณอยู่เย็นเป็นสุข อายุยืนยาว บรรเทาเบาบางเหตุร้ายต่อผู้มีพระคุณ

ปล่อยปลาดุก หมายถึง ช่วยให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข ช่วยกำจัดหรือบั่นทอนศัตรูคู่แข่งให้แพ้พ่าย ไม่ว่าในทางการทำงานทำธุรกิจ ย่อมมีคู่แข่งเสมอ หากต้องการให้คู่แข่งแพ้พ่าย การปล่อยปลาดุกช่วยให้ผู้ปล่อยมีชัยเหนือคู่แข่งเสมอ

ปล่อยปลาช่อน หมายถึง ช่วยให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข ซ่อนเงินซ่อนทอง สิ่งที่ซ่อนเร้นจะได้พบ ช่วยให้มีทรัพย์สินเพิ่มพูน การเงินดี จะได้พบเงินทอง

ปล่อยปลาตุ๊กตาคือ หมายถึง ช่วยให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข ปลามงคล ช่วยให้เกิดสิริมงคลกับผู้ปล่อย มักปล่อยเวลาเริ่มต้นทำสิ่งใหม่ ๆ เพื่อความเป็นสิริมงคล

ปล่อยปลารากู หมายถึง ช่วยให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข ขจัดปัดเป่าสิ่งเลวร้ายอัปมงคล

ปล่อยกบ หมายถึง ขออุทิศบุญให้เจ้ากรรมนายเวร ขอโอสถกรรมแก่ผู้ที่ได้ล่วงเกิน ไม่ว่าจะมีชีวิตอยู่หรือล่วงลับไปแล้วก็ตาม

ปล่อยหอยขม หมายถึง ทิ้งความขมขื่น จะร่มเย็นเป็นสุข ความทุกข์โศกที่มีจะหมดไป

ปล่อยหอยโข่ง หมายถึง หนทางโล่งเป็นผู้นำ หนุนนำเรื่องหน้าที่การงาน มีข้าทาสบริวารมาก บริวารดี พึ่งพาอาศัยได้

จะเห็นได้ว่าไม่ว่าปล่อยสัตว์ชนิดไหน ก็เป็นมงคลทั้งนั้น ซึ่งเมื่อได้กระทำลงไปแล้ว จะส่งผลแก่ผู้ปล่อยอย่างไร นั้น ผู้เขียนก็ไม่แน่ใจนัก แต่ที่แน่นอนก็คือ ทำให้รู้สึกหายจากวิตกกังวล คลายจากความกลัดกลุ้ม กล่าวง่าย ๆ คือ มีผลด้านจิตใจทันที แต่ในวันนี้ผู้เขียนจะขอกล่าวถึง การสะเดาะเคราะห์โดยการปล่อยเต่า เพราะผู้เขียนอยู่ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสตูล ซึ่งเป็นแหล่งอนุรักษ์เต่าบกและเต่าน้ำจืดของไทยไว้หลายชนิด ซึ่งบ่อยมากที่ประชาชนพบเจอเต่าและได้นำเต่ามาบริจาค เพราะประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดสตูลนับถือศาสนาอิสลาม ไม่รับประทานเนื้อเต่า หรือบางท่านก็ได้นำเต่ามาปล่อยในบ่อของศูนย์ฯ ที่เลี้ยงเต่าไว้แล้ว บางท่านก็ได้นำมามอบให้ศูนย์ฯ อย่างเป็นทางการ และมีอีกส่วนมากที่แอบมาปล่อยเองโดยเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ ไม่ทราบ มาเห็นอีกทีทำไมเต่าตัวนี้ ทาแป้งขาวทั้งตัว แกรมข้างๆตัว ยังมีเหรียญบาทบ้าง เหรียญห้า เหรียญสิบ หรือเวลาเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ ถ่าน้ำบ่อเต่า จะพบเหรียญอยู่เป็นประจำ หรือพบเต่าบางชนิดตายอยู่ในบ่อ ทั้งที่ผู้ปล่อยหวังดีอยากให้เต่าปลอดภัยแต่ทำไมปล่อยไปแล้วเต่าตาย ซึ่งหลาย ๆ ท่านที่ได้ไปซื้อเต่าที่วางขายตามท้องตลาด หรือวางขายตามวัดวาอารามต่างๆ ก็เหมือนกัน ซึ่งมีเต่าหลายชนิดใส่รวมอยู่ในเชิงหรือในถัง โดยผู้ปล่อยจะเลือกซื้อเต่าตามที่ต้องการ เพื่อนำไปปล่อยตรงบริเวณทำน้ำหรือในสระบริเวณวัด หรือจะปล่อยตามห้วย หนอง คลอง บึง ก็แล้วแต่ ผู้ปล่อยจะรู้สึกสบายใจ ที่ได้ทำบุญโดยการปล่อยเต่าลงน้ำ คิดว่าเต่าได้กลับไปอยู่อาศัยในธรรมชาติ หรือเต่ามีชีวิตที่ปลอดภัยแล้ว ผู้ปล่อยเดินทางกลับบ้านยิ้มอย่างมีความสุข เพราะเชื่อว่าปล่อยเต่าทำให้อายุยืนยาว (มีรายงานบางฉบับกล่าวว่าเต่าบางชนิดมีอายุมากกว่า 100 ปี) แสดงว่าถ้าเราเลี้ยงเต่าตัวหนึ่ง เราอาจจะตายก่อนเต่า ซึ่งไม่รู้ว่าจะเต่าที่ปล่อยไปนั้น จะรอดหรือตาย ดังนั้นวันนี้ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงเต่าแต่ละชนิด ว่ามีลักษณะและที่อยู่อาศัยอย่างไร เราควรนำไปปล่อยที่ไหน

เต่าเป็นสัตว์เลื้อยคลาน จำพวกสัตว์เลือดเย็น ถือเป็นสัตว์ที่มีอายุยืนแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

เต่าทะเล

1. เต่าทะเล (sea turtle) จะมีลักษณะที่แตกต่างจากเต่าอื่นๆ ก็อาจจะเป็นลักษณะใบพายใช้สำหรับว่ายน้ำ สามารถอาศัยอยู่ในทะเลได้ตลอดเวลา โดยจะไม่ขึ้นมาบนบกเลย นอกจากการวางไข่เท่านั้น

2. เต่าน้ำจืด (terrapin) จะมีพังศีระหว่างนิ้วเท้า เพื่อช่วยในการว่ายน้ำ ผิวหนังที่ขาจะเรียบและชุ่มชื้น สามารถอาศัยอยู่ได้ทั้งในน้ำและบนบก จะขึ้นมาวางไข่บนบก เต่าน้ำจืดของไทยที่พบมีทั้งหมด 14 ชนิด ซึ่งแต่ละชนิดจะมีแหล่งอาศัยที่แตกต่างกัน ดังนี้

เต่ากระอาน

- 2.1 เต่ากระอาน (*Batagur affinis*) เป็นเต่าน้ำจืดขนาดใหญ่ โตเต็มที่ น้ำหนักประมาณ 60 กิโลกรัม พบมากในคลองละงู จังหวัดสตูล ชอบอาศัยอยู่ในคลองที่มีน้ำไหลลงสู่ทะเล และสามารถอาศัยอยู่บริเวณปากน้ำกร่อยได้ ไม่ชอบอยู่บนบก ควรปล่อยลงคลองธรรมชาติที่มีน้ำไหล

เต่าลายตีนเป็ด

- 2.2 เต่าลายตีนเป็ด (*Callagur borneoensis*) มีขนาดเล็กกว่าเต่ากระอาน เพศผู้ช่วงผสมพันธุ์จะมีสีส้มสวยงาม พบในคลองละงู จังหวัดสตูล จังหวัดนราธิวาสและปัตตานี ชอบอาศัยอยู่ในคลองที่มีน้ำไหล ขึ้นมาบนบกเป็นบางครั้ง ควรปล่อยลงคลองธรรมชาติที่มีน้ำไหล

เต่าหวาย

2.3 เต่าหวาย (*Heosemys grandis*) อาศัยอยู่ได้ทั้งบนบกและในน้ำ ชอบอยู่บริเวณที่ร่ม ชื้น ลงน้ำเป็นบางครั้ง สถานที่ปล่อยควรเป็นแหล่งน้ำปิด มีทั้งที่เป็นน้ำและพื้นดิน ไม่ควรปล่อยลงคลองหรือบริเวณที่กระแสน้ำไหลแรง

เต่าจักร

2.4 เต่าจักร (*Heosemys spinosa*) กระจกหลังสีน้ำตาลแดง ลูกเต่าจักร บริเวณขอบกระจกหลังจะมีหนามแหลม คล้ายจักร อยู่ได้ทั้งบนบกและในน้ำ ไม่ชอบอยู่ในน้ำ ชอบชุกตัวอยู่ใต้ขอนไม้หรือใบไม้ สถานที่ปล่อยควรมีทั้งที่เป็นน้ำและพื้นดิน ไม่ควรปล่อยลงคลองหรือบริเวณที่กระแสน้ำไหลแรง

เต่าหัวคอดลาย

2.5 เต่าหัวคอดลาย (*Cyclemys tcheponensis*) อาศัยอยู่ได้ทั้งบนบกและในน้ำ ลักษณะเด่นคือ มีลายเส้นหรือแถบน้ำตาล ตามความยาวคอ สถานที่ปล่อยควรมีทั้งที่เป็นน้ำและพื้นดิน ไม่ควรปล่อยลงคลองหรือบริเวณที่กระแสน้ำไหลแรง

เต่าปากเหลือง

2.6 เต่าปากเหลือง (*Melanochelys trijagai*) อาศัยอยู่ได้ทั้งบนบกและในน้ำ ริมฝีปากบนและล่างมีสีเหลือง สถานที่ปล่อยควรมีทั้งที่เป็นน้ำและพื้นดิน ไม่ควรปล่อยลงคลองหรือบริเวณที่กระแสน้ำไหลแรง

เต่าจัน

2.7 เต่าจัน (*Pyxidea mouhotii*) กระจกหลังส่วนบนสุดแบนมีสันนูน (keel) เค้นซัดตามยาวขอบหลังเป็นแฉก ไม่ชอบอยู่ในน้ำ สถานที่ปล่อยควรมีทั้งที่เป็นน้ำและพื้นดิน ไม่ควรปล่อยลงคลองหรือบริเวณที่กระแสน้ำไหลแรง

เต่าดำ

2.8 เต่าดำ (*Siebenrockiella crassicollis*) กระจกหลังสีดำสนิท กระจกท้องสีดำปนครีม ขาสีดำ อยู่ได้ทั้งบนบกและในน้ำ สถานที่ปล่อยควรมีทั้งที่เป็นน้ำและพื้นดิน ไม่ควรปล่อยลงคลองหรือบริเวณที่กระแสน้ำไหลแรง

เต่าหับ

2.9 เต่าหับ (*Cuora amboinensis*) กระจกท้องมีลักษณะคล้ายบานพับ สังเกตได้ง่าย เมื่อตกใจ จะหดหัว และขาเข้าไปอยู่ในกระจกหมด ศัตรูจะทำร้ายไม่ได้ อยู่ได้ทั้งบนบกและในน้ำ สถานที่ปล่อยควรมีทั้งที่เป็นน้ำและพื้นดิน ไม่ควรปล่อยลงคลองหรือบริเวณที่กระแสน้ำไหลแรง

เต่าแดง

2.10 เต่าแดง หรือเต่าใบไม้ (*Cyclemys dentate*) กระจกหลังสีน้ำตาลแดง อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำ บริเวณลำธาร ในป่าและเนินเขา ไม่ควรปล่อยลงคลองหรือบริเวณที่กระแสน้ำแรง

เต่านา

2.11 เต่านา (*Malayemys subtrijuga*) ส่วนหัว มีลายเส้นสีเหลืองหรือสีขาว กระดองหลังสีน้ำตาล ขอบกระดองสีครีมหรือสีเหลือง อยู่ในแหล่งน้ำที่มีพืชปกคลุมหนาแน่น แหล่งน้ำจืดที่ไหลช้าหรือน้ำนิ่ง เช่น หนองน้ำ พุ่งน้ำที่มีน้ำท่วมขัง

เต่าทับทิม

2.12 เต่าทับทิม (*Notochelys platynota*) กระดอง ส่วนบนของเต่าวัยอ่อนมีสีเหลือง เขียว หรือสีส้ม มีจุดดำ 2 จุด บนแผ่น เกล็ดสันหลัง และมีหนามที่เห็นเด่นชัด บริเวณขอบด้านท้ายกระดอง กระดองส่วนล่างสามารถเคลื่อนที่ได้เล็กน้อย มีสีเหลืองจนถึงสีส้ม และมี จุดสีดำบนแผ่นเกล็ด อยู่ในแหล่งน้ำ ชารน้ำ และแหล่งน้ำตื้นที่ไหลช้าหรือน้ำนิ่ง บริเวณที่ต่ำป่าดิบชื้น

เต่าบัว

2.13 เต่าบัว เต่าบึงหัวเหลือง เต่าหม้อ (*Hieremys annandalii*) กระดองหลังสีดำ หัวสีเหลือง อยู่ในแหล่งน้ำ หนองน้ำ บ่อน้ำ และแหล่งน้ำอื่น ๆ ที่มีน้ำไหลช้าหรือน้ำนิ่ง

เต่าปูลู

2.14 เต่าปูลู (*Platysternon megacephalum*) หัวใหญ่หุดเข้ากระดองไม่ได้ หางยาวมาก มีจงอยปากแหลมคล้ายนกแก้ว อาศัยอยู่ในลำธารบนภูเขา ภาคเหนือของไทย ในน้ำไหล และเย็น

3. เต่าบก (tortoise) เต่ากลุ่มนี้ไม่สามารถว่ายน้ำหรือใช้ชีวิตอยู่ในน้ำได้ จะจมน้ำตาย เนื่องจากมีกระดองขนาดใหญ่ โคนง และมึนน้ำหนักมาก รวมทั้งเท้าที่ไม่มีพังคืดระหว่างนิ้ว จึงไม่สามารถว่ายน้ำได้ เมื่อตกน้ำจะตายทันที ทำให้เกิดความสับสนกับผู้ปล่อยเต่า จึงควรสังเกตส่วนเท้า ถ้าเท้าลักษณะเป็นเกล็ด ไม่มีนิ้วเท้าไม่มีพังคืด ไม่ควรปล่อยลงน้ำ เมื่อปล่อยลงน้ำ ก็จะจมน้ำหายไป นึกว่าเต่าว่ายน้ำไปแล้ว แต่ที่จริง จมน้ำตายอยู่กันสระ เต่าบกของไทยมีอยู่ 4 ชนิด ดังนี้

เต่าเหลือง

3.1 เต่าเหลือง , เต่าเทียน , เต่าจีตึ้ง , เต่าแขนง , เต่าเพ็ก (*Indotestudo elongate*) กระดองหลัง สีเหลือง มีลายสีดำ หัวสีเหลือง ขากลมและมีเกล็ดขนาดใหญ่สีเหลือง เท้าแข็งแรงเหมือนเท้าช้าง เพื่อเดินในป่าหรือบนเนิน

เต่าหกคำ

3.2 เต่าหกคำ (*Manouria emys phayrei*) เป็นเต่าบกที่มีขนาดใหญ่ที่สุดที่พบในประเทศไทย ชาวบ้านเรียก เต่าหก เนื่องจากมีเดือยขนาดใหญ่แข็งแรง อยู่ระหว่างโคนขาหลังและโคนหาง ดูเหมือนว่ามีขาเพิ่มมาอีก 1 คู่ เป็น 6 ขา เดือยนี้ไว้ช่วยดันตัวเวลาเต่าคลานขึ้นเนินที่สูง เนื่องจากเต่าตัวใหญ่ มีน้ำหนักมาก เดือยจะปักลงพื้นแล้วเคลื่อนตัวไปเรื่อยๆ ขามีลักษณะเป็นเกล็ดใหญ่แข็งแรง

เต่าหกเหลือง

3.3 เต่าหกเหลือง (*Manouria emys emys*) คล้ายเต่าหกคำ แต่กระดองหลังสีน้ำตาลเหลือง กระดองท้องสีเขียวเหลือง เดือยสีเหลืองเป็นมันวาว

เต่าเคือย

3.4 เต่าเคือย (*Manouria impressa*) เป็นเต่าบกที่สวยงาม กระดองหลังสีเหลืองส้ม หัวสีส้ม ขาสีน้ำตาลดำ มีเคือยรูปกลมแหลมคล้ายเคือยไก่ ระหว่างโคนขาหลังและโคนหาง ข้างละ 1 เคือย อาศัยอยู่ในป่าบนภูเขาสูง ธรรมชาติค่อนข้างแห้งแล้ง ไกลจากแหล่งน้ำ อาศัยน้ำค้างและน้ำฝนบนใบไม้

เมื่อท่านผู้อ่านได้ทราบถึงลักษณะและที่อยู่อาศัยของเต่าแต่ละชนิดกันแล้ว การปล่อยเต่า จึงควรปล่อยให้ถูกที่และเหมาะสม เต่าบกห้ามปล่อยลงน้ำ หรือเต่าน้ำจืดบางชนิดไม่ชอบอยู่ในกระแสน้ำแรง ก็ควรปล่อยลงแหล่งน้ำที่มีพื้นดินให้เต่าขึ้นมาพักได้ ควรปล่อยบนบกและให้เต่าคลานลงน้ำเองเพื่อเต่าจะได้ปรับตัวด้วย หรือเต่าบางชนิดชอบอยู่ในคลองที่มีกระแสน้ำไหล เช่น เต่ากระอาน เต่าลายตีนเป็ด ก็ควรปล่อยลงแม่น้ำลำคลองได้ หรือถ้าไม่ทราบว่าเป็นเต่าบกหรือเต่าน้ำจืด ให้สังเกตที่เท้าของเต่า ถ้าเป็นเต่าบก เท้าจะมีลักษณะเป็นเกล็ด ไม่มีพังพืดที่นิ้วเท้า ส่วนเต่าน้ำจืดเท้าจะแบนมีพังพืดช่วยว่ายน้ำ นอกจากนี้แล้วยังต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นอีก เช่น แหล่งน้ำเน่าเสีย น้ำเป็นกรด ทำให้เต่าติดเชื้อโรค เป็นแผล ดาบอด หรือปล่อยในที่คับแคบ อยู่กันอย่างแออัด ทรมาน อาหารไม่พอ และตายในที่สุด หรือปล่อยแล้วมีชาวบ้านจับไปกิน จึงควรมีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้เข้าใจและร่วมกันรับผิดชอบ เช่นที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสตูล เมื่อมีการอบรมทุกครั้ง ก็ได้ประชาสัมพันธ์เรื่องการอนุรักษ์เต่าแทรกเข้าไปด้วย เมื่อมีนักเรียน นักศึกษา และผู้มาเยี่ยมชม ก็ได้ประชาสัมพันธ์เรื่องการอนุรักษ์เต่าเข้าไปด้วย ขณะนี้ทำให้ประชาชนในจังหวัดสตูลส่วนมากทราบ และพบว่าประชาชนนำเต่าที่คิดเครื่องมือประมง หรือพบเต่าในธรรมชาติ มาคืนให้ศูนย์ฯ อยู่เป็นประจำ เต่าบางตัวที่ได้รับบาดเจ็บ เช่นกรณีที่ชาวประมงนำเต่ากระอานที่ติดเบ็ด จำนวน 2 ตัวมาให้ศูนย์ฯ ศูนย์ฯ ไม่สามารถนำเบ็ดออกมาได้ เพราะอยู่ลึกมาก จึงได้ประสานไปยังสวนสัตว์สงขลาและนำไปผ่าตัดสำเร็จ ขณะนี้ได้นำกลับมาเลี้ยงไว้ที่ศูนย์ฯ เรียบร้อยแล้ว ฉะนั้น เมื่อได้คำนึงถึงสภาพแวดล้อม ความเหมาะสมดีแล้ว รับรองปล่อยเต่าครั้งนี้ ได้บุญค่ะ